

OBSAH

	ÚVOD	9
1	PŘEHLED SYMBOLŮ A NÁZVŮ	13
2	CHOVÁNÍ KOVŮ PŘI POUŽITÍ VE SKLÁŘSTVÍ	17
2.1	Oxidace kovů v plynném prostředí	17
2.1.1	Povrchová oxidace kovů	17
2.1.2	Vnitřní oxidace kovů	20
2.1.3	Praktické závěry	21
2.2	Koroze kovů roztavenou sklovinou	21
2.2.1	Vzájemná reakce kovů a skloviny	22
2.2.2	Chování jednotlivých kovů ve styku se sklovinou	23
2.2.3	Vliv skloviny na rozpouštění kovů	26
2.2.4	Rozpouštění slitin	28
2.2.5	Koroze v provozních podmínkách	30
2.2.6	Vady ve sklovině způsobené kovy	31
2.2.7	Výběr materiálu pro přímý styk s tekutou sklovinou	33
2.3	Koroze v kombinovaném prostředí	34
2.3.1	Koroze litinových sklářských forem	34
2.3.2	Koroze ocelových forem	35
2.3.3	Koroze rekuperátorů	36
2.4	Adheze mezi sklem a kovem	36
2.4.1	Teplota lepení skla a kovu	36
2.4.2	Další vlivy a využití adheze mezi sklem a kovem	37
3	TECHNICKY VÝZNAMNÉ VLASTNOSTI KOVŮ	40
3.1	Fyzikální vlastnosti kovů	40
3.1.1	Teplotní pole	40
3.1.2	Přehled důležitých fyzikálních vlastností kovů	43
3.2	Mechanické vlastnosti kovů	47
3.2.1	Mezní stavy materiálu a konstrukcí	51
3.2.2	Deformace	52
3.2.3	Napětí silového a deformačního původu	54
3.2.4	Statické mechanické vlastnosti	57
3.2.5	Únavové vlastnosti kovů	63
3.2.6	Přehled důležitých mechanických vlastností kovů	67
4	LITÉ MATERIÁLY	73
4.1	Úvod do problematiky litých materiálů používaných ve sklářství	73
4.1.1	Přehled litých materiálů používaných ve sklářství	75

4.2	Litiny	76
4.2.1	Druhy litin	76
4.2.2	Šedá a očkovaná litina	77
4.2.3	Šedá litina pro zvláštní účely	90
4.2.4	Tvárná litina	93
4.2.5	Nízkolegovaná litina	94
4.3	Lité oceli	104
4.3.1	Uhlíkové oceli na odlitky	106
4.3.2	Nízkolegované oceli na odlitky	106
4.3.3	Vysokolegované oceli na odlitky	107
5	TVÁŘENÉ OCELI	123
5.1	Oceli uhlíkové	123
5.1.1	Vliv hlavních přísad a příměsí na vlastnosti uhlíkových, nelegovaných ocelí	125
5.1.2	Struktura a vlastnosti uhlíkových nelegovaných ocelí	127
5.2	Slitinnové oceli	128
5.2.1	Chromové oceli	131
5.2.2	Chromniklové oceli	146
5.2.3	Nástrojové a rychlořezné oceli	163
5.2.4	Ostatní slitinnové oceli	171
6	KOVY TAVITELNÉ ZA VYSOKÝCH TEPLOT A VYSOKOTEPLTNÍ MATERIÁLY	177
6.1	Titan, zirkonium, chrom, molybden, wolfram	177
6.1.1	Úvod	177
6.1.2	Provozně využívané kovy ve sklářském průmyslu	177
6.1.3	Titan	178
6.1.4	Zirkonium	184
6.1.5	Chrom	187
6.1.6	Molybden	189
6.1.7	Wolfram	200
6.2	Platinové kovy	203
6.2.1	Úvod	203
6.2.2	Provozně využívané platinové kovy ve sklářském průmyslu	204
6.2.3	Koroze platinových materiálů	212
6.2.4	Pravidla pro používání platinových materiálů ve sklářském průmyslu	215
6.2.5	Použití platinových kovů v laboratořích	216
6.2.6	Použití platinových kovů ve sklářském průmyslu	216
6.3	Vysokoteplotní materiály na bázi slitin kovů, cermetů, karbidu křemíku, grafitu a kompozitů	222
6.3.1	Oceli a slitiny kovů, které obsahují železo, chrom, nikl, hliník, křemík a kobalt	222
6.3.2	Cermety	230
6.3.3	Karbid křemíku	236
6.3.4	Grafit	237
6.3.5	Kompozitní materiály	240
7	SLITINY NEŽELEZNÝCH KOVŮ A NEŽELEZNÉ KOVY	246
7.1	Čistý nikl a Monel	246

7.2	Slitiny niklu	251
7.2.1	Žárupevné nikl-chromové a nikl-kobalt-chromové slitiny typu Nimonic a Nimocast	251
7.2.2	Hlavní zásady svařování niklu a niklových slitin	278
7.3	Slitiny mědi	279
7.3.1	Hliníkové bronzy – chemické složení, obecné vlastnosti a použití	279
7.3.2	Fyzikální a mechanické vlastnosti	284
8	SLINUTÉ KARBIDY A TVRDOKOVY, NÁVAROVÉ KOVY	287
8.1	Slinuté karbidy	288
8.1.1	Struktura – chemické složení	288
8.1.2	Fyzikální a mechanické vlastnosti	289
8.1.3	Zásady konstrukce forem a nástrojů při použití SK	290
8.1.4	Výroba forem a nástrojů ze SK	291
8.1.5	Další příklady použití slinutých karbidů	295
8.1.6	Životnost forem a nástrojů ze SK	297
8.2	Ferrotika	299
8.3	Návarové kovy	300
8.3.1	Strukturální báze	300
8.3.2	Výchozí materiál pro tvorbu návaru – kovové prášky	300
8.3.3	Metody nanášení	301
8.3.4	Podmínky pro realizaci návaru, základní materiál	304
8.3.5	Příklady použití návarů v praxi	305
8.3.6	Návarové slitiny typu Interweld	306
8.3.7	Tuzemské návarové slitiny	307
9	KOVY VE SKLECH PRO ELEKTRONIKU	310
9.1	Kovy a skla pro zátavy	310
9.1.1	Úvod	310
9.1.2	Fyzikální podstata vzniku zátavy	311
9.1.3	Materiály používané pro zátavy kov–sklo	314
9.1.4	Využití principu zátavy sklo–kov v užitkovém skle	320
9.2	Kompozitní materiály v mikroelektronice (vodivé a odporové tlusté vrstvy)	322
9.2.1	Všeobecný přehled	322
9.2.2	Vodivé vrstvy	324
9.2.3	Rezistorové vrstvy	325
10	VRSTVY KOVŮ A JEJICH SLOUČENIN NA SKLECH, KOVECH A KERAMICE	329
10.1	Kovové vrstvy na sklech	329
10.1.1	Úvod	329
10.1.2	Tenké a tlusté vrstvy	330
10.1.3	Interakce záření se sklem povlečeným tlustou a tenkou vrstvou	331
10.1.4	Přehled metod nanášení tenkých optických vrstev na sklo	335
10.1.5	Skla s nanesenými optickými vrstvami pro architektonické účely	341
10.1.6	Použití kovových vrstev v bižuterním průmyslu	345
10.2	Vrstvy a povlaky kovů a jejich sloučenin na kovech a keramice	354
10.2.1	Povlaky a vrstvy vytvářené difúzně a elektrolyticky	354
10.2.2	Plátovaný nikl a vložkování kovy i nekovy	365

10.2.3	Vrstvy kovů a jejich oxidů nanášené nástřikem na keramické a kovové materiály	371
10.2.4	Kovové vrstvy na keramickém materiálu vytvořené z roztoků kovů a pro přímý styk se sklovinou	377
10.2.5	Ochranné nátěry na kovových pomůckách a pásech	380
11	CÍN A JEHO POUŽITÍ VE SKLÁŘSTVÍ	388
11.1	SnO ₂ jako materiál pro přímý otop skloviny	388
11.1.1	Úvod	388
11.1.2	Vlastnosti slinutého oxidu cínčitého	388
11.1.3	Využití slinutého oxidu cínčitého ve sklářském průmyslu	391
11.2	Cín a další kovy v procesu výroby plochého plaveného skla Float	391
11.2.1	Tvorba pásu skla	392
11.2.2	Cín jako nosný kov	394
11.2.3	Změny propustnosti plaveného skla Float	395
12	VYUŽITÍ KOVŮ A JEJICH SLOUČENIN K BARVENÍ SKEL	397
12.1	Přehled základních způsobů barvení skla	397
12.2	Použití skel barvených kovy a jejich sloučeninami v praxi	401
	REJSTŘÍK	404